

דוֹבֵדֵי קֵאפָה

צֵלָה שֶׁל הַחַיִּים

דובדש קאפה

צלם
של החיים

הפלישה לנורמנדי, כוחות אמריקניים
נחתים בחוף אומהה, יוני 1944

מוזיאון תל אביב לאמנות

גלריה לצילום ע"ש דורון סבג-ORS בע"מ
הבניין ע"ש שמואל והרטה עמיר

רוברט קאפה

צלם
של החיים

19 בפברואר 2015 — 22 באוגוסט 2015

אוצרת: רו סמירה

דפדפת

נוסח עברי: סיגל אדלר-שטראוס

נוסח אנגלי: תמר פוקס

עיצוב והפקה: מיכל סהר

כל התצלומים הם הדפסי כסף בפיקוחו של קורנל קאפה, 1987
התצלומים שצולמו בישראל הם מאוסף מוזיאון תל אביב לאמנות;
כל שאר התצלומים הם בהשאלת קורנל קאפה והמרכז הבין-לאומי
לצילום (ICP), ניו יורק

תודות לנילי גורן, ורדה בלום, סיגל קפלן וטל ברויטמן

© 2015, מוזיאון תל אביב לאמנות, קט' 4/2015

רוברט קאפה – שכונה "הטוב שבצלמי המלחמה" – נמנה עם קבוצה קטנה של צלמי עיתונות נודעים מן המאה הקודמת שכבשו לעצמם מקום מרכזי בעולם התקשורת. קאפה נולד ב־1913 למשפחה יהודית מבודפשט, ושמו היה אנדרה פרידמן. בגיל שבע־עשרה, לאחר שנחשד בהתססה נגד הרווח הוֹרְטִי, עזב את הונגריה, עבר לברלין, ושם שימש שוליה במעבדת צילום. ב־1933, עם עליית הנאצים לשלטון, הוא ברח לפריז ושם אימץ לעצמו שם בדוי – רוברט קאפה – ופיתח קריירה של צלם עצמאי. הוא נמשך לאירועי התקופה הסוערים ובעיקר לרוחות המלחמה של תחילת שנות השלושים באירופה. נקודת מבטו על האירועים הייתה של הזדהות עם האדם הפשוט שפעמים רבות איבד את השליטה על עתידו ועל גורלו.

קאפה קבע את בסיסו בפריז, אך נע ונד כל חייו הקצרים בין מדינות ויבשות וממלחמה אחת לאחרת. ב־25 במאי 1954, בעודו מתעד את מלחמת הקולוניאליסטים הצרפתים בכוחות הגרילה הווייטנאמים בהודו־סין, הוא עלה על מוקש. בן 41 היה במותו ששיקף את המוטו שלו: "אם תצלומיך לא טובים מספיק, סימן שלא התקרבת מספיק". השניות שהתקיימה בו, צלם מלחמות ופציפיסט, באה לידי ביטוי בתמונות המלחמה שצילם. רובן אינן מנציחות שדות קטל או קרבות הרואיים, אלא את שולי המלחמה, את החייל היחיד או קבוצה קטנה של לוחמים. החום והאנושיות קורנים מהתצלומים ומעלים בצופה, לעתים בתצלום אחד, מנעד של רגשות מכאב ועד שמחה. תצלומיו היו לזעקה נגד המלחמה ותוצאותיה ונגד אי־צדק ודיכוי. בריאיון, שהתפרסם ב"על המשמר" ב־21 ביוני 1948, אמר קאפה, "המלחמה מעניינת אותי, אך דם לא אוכל לראות. פשוט לא אוכל. במשך כל הקריירה שלי לא צילמתי אף גווייה אחת. אני מצלם רק נפשות חיות או, יותר נכון, אני מצלם את החיים. אכן, נראה שכבר נגזר עליי: במקום שנטושה מלחמה, שם אני. אך האמינה לי, נוח לי, נוח לי שבעתיים כשאין מלחמה." בתערוכה מוצג מבחר מעבודותיו מהעולם ומישראל. בין היתר, לאון טרוצקי בקופנהגן, תצלומו הראשון מ־1932; החייל הרפובליקני בימי מלחמת האזרחים בספרד ברגע מותו (תצלום מ־1936 שהודפס במרבית עיתוני העולם והיה עד מהרה לסמל ההתנגדות לפשיזם בפרט ולמלחמות בכלל); נחיתת בעלות הברית בנורמנדי וירי צלפים גרמנים על ההמון החוגג את שחרור פריז. בשנת 1948, הגיע קאפה לישראל כדי להשתתף באירועים ההיסטוריים המכוננים. תצלומיו – כגון הכרזת העצמאות, ספינת אלטלנה העולה באש, בגין הנואם לפני המון אדם, הפליטים שהגיעו ארצה, המעברות – משרטטים מעין מסע נוסטלגי בזמן לישראל של פעם האופטימית, התמימה, האידיליסטית.

Nuremberg, Germany, 1945

נירנברג, גרמניה, 1945

Stalingrad, USSR, August 1947

סטלינגרד, ברית המועצות, אוגוסט 1947

התערוכה מדגישה את הצד האוניברסלי בתצלומי קאפה ויוצרת עירוב בין הפרטי לקולקטיבי. תצלומיו מייצגים את "תפיסת הרגע" ואת היעדר היומרה בייצוג "המצב האנושי" כפי שהוא בא לידי ביטוי הן בשדות הקרב והן בתמונות חולין המתארות את רגעי החיים הקטנים בארץ ובעולם במוטיבים החוזרים שוב ושוב בכל מקום ובכל זמן. בקטלוג תערוכת קאפה (מוזיאון תל אביב לאמנות, 1988) כתב חיים גורי: "חייל-אמן שלא ירה" באנשים, כי אם הנציח אותם ואת מעשיהם בתמונות שיישארו לעולם."

ב־1947 יסד רוברט קאפה בפריז (עם אנרי קרטייה ברסון, דייוויד סימור, ויליאם ואנדיוורט וג'ורג' רוג'ר) את סוכנות הצילום "מגנום" – סוכנות שיתופית של צלמים עצמאיים ולמענם – וב־1952 עמד בראשה. ב־1955 יסד איגוד כתבי החוץ האמריקני בשיתוף עם אחיו, קורנל קאפה, פרס על שמו, "מדליית הזהב ע"ש רוברט קאפה", המוענק בכל שנה לצלמים מצטיינים "שגילו אומץ לב ויוזמה יוצאים מהכלל."

Near Wessel, Germany, 1945

ליד וסל, גרמניה, 1945

Tiberias immigrant transit camp
(*Ma'abara*), 1949–1950

מעברת טבריה, 1949–1950

Near Wessel, Germany, 1945

ליד וסל, גרמניה, 1945

The last man to die, Leipzig, April 18, 1945

ההרוג האחרון, לייפציג, 18 באפריל 1945

Tel Aviv beach, 1948

חוף תל אביב, 1948

The promenade, Tel Aviv beach, 1948

הטיילת בחוף תל אביב, 1948

be exact, **I photograph life**. It seems I have been doomed: where war rages, there I am. But believe me, I would so, so much rather there to be no war.”

The exhibition presents a selection of Capa's works taken in Israel and abroad. Among them, his first photograph, from 1932, of Leon Trotsky; the republican soldier from the Spanish civil war at the moment of his death (a photograph from 1936 which was printed in most newspapers throughout the world and soon became a symbol of anti-fascism and opposition to war in general); the D-day landing on Omaha Beach and German snipers shooting at crowds celebrating the liberation of Paris. In 1948, Capa came to Israel to witness and photograph the constitutive historical events.

His photographs—including the Declaration of Independence, the Altalena cargo ship on fire, Begin addressing a crowd, refugees arriving in Israel, the refugee transit camps (*ma'abarot*)—all outline a nostalgic tour of Israel as it then was: optimistic, naïve, idealistic.

The exhibition emphasizes the universal facet of Capa's works, combining the individual and the collective. His photographs exemplify “capturing the moment” and the lack of pretension in presenting the human condition as it is expressed in the battlefields as well as in mundane depictions of everyday moments in life in Israel and abroad, in motifs that recur often and everywhere. In the catalogue of Capa's 1988 exhibition at the Tel Aviv Museum, poet Haim Gouri described him as a “soldier-artist, who did not ‘shoot’ people, but rather immortalized them and their actions in pictures which will remain with us always.”

In 1947, Capa co-founded Magnum Photos in Paris with Henri Cartier-Bresson, David Seymour, William Vandivert and George Rodger: a cooperative agency of and for freelance photographers, and became its president in 1952. In 1955, the American Overseas Press Club established, together with Capa's brother Cornell Capa, the Robert Capa Gold Medal, awarded annually to outstanding photographers for “exceptional courage and enterprise.”

Tel Aviv Museum of Art

Doron Sebbag–ORS Ltd.

Photography Gallery

Herta and Paul Amir Building

ROBERT CAPA

PHOTOGRAPHER
OF LIFE

19.2.15—22.8.15

Curator: Raz Samira

Brochure

Hebrew text editor: Sigal Adler-Strauss

English version: Tamar Fox

Design and Production: Michal Sahar

All photographs are silver prints under the supervision of Cornell Capa, 1987.

Photographs taken in Israel are from the collection of Tel Aviv Museum of Art; all others are on loan from Cornell Capa and the International Center of Photography (ICP), New York.

© ICP / Magnum Photos

Thanks to Nili Goren, Varda Blum, Sigal Kaplan and Tal Broitman

© 2015, Tel Aviv Museum of Art, Cat. 4/2015

ROBERT CAPA (1913–1954), once described as “the world’s best war photographer,” belonged to a small group of prominent 20th-century photojournalists.

Capa was born Endre Friedmann to a Jewish family in Budapest, then Austro-Hungary. Aged 17, he was arrested on suspicion of political activity against Regent Miklós Horthy; upon his release, he left for Berlin, where he worked as a darkroom assistant. In 1933, with the rise of Nazi rule, he escaped to Paris, adopted the name Robert Capa, and began working as a freelance photographer. Drawn to the stormy events of the era, especially the early 1930s winds of war in Europe. He was motivated by identification with simple people who had often lost control over their life and destiny.

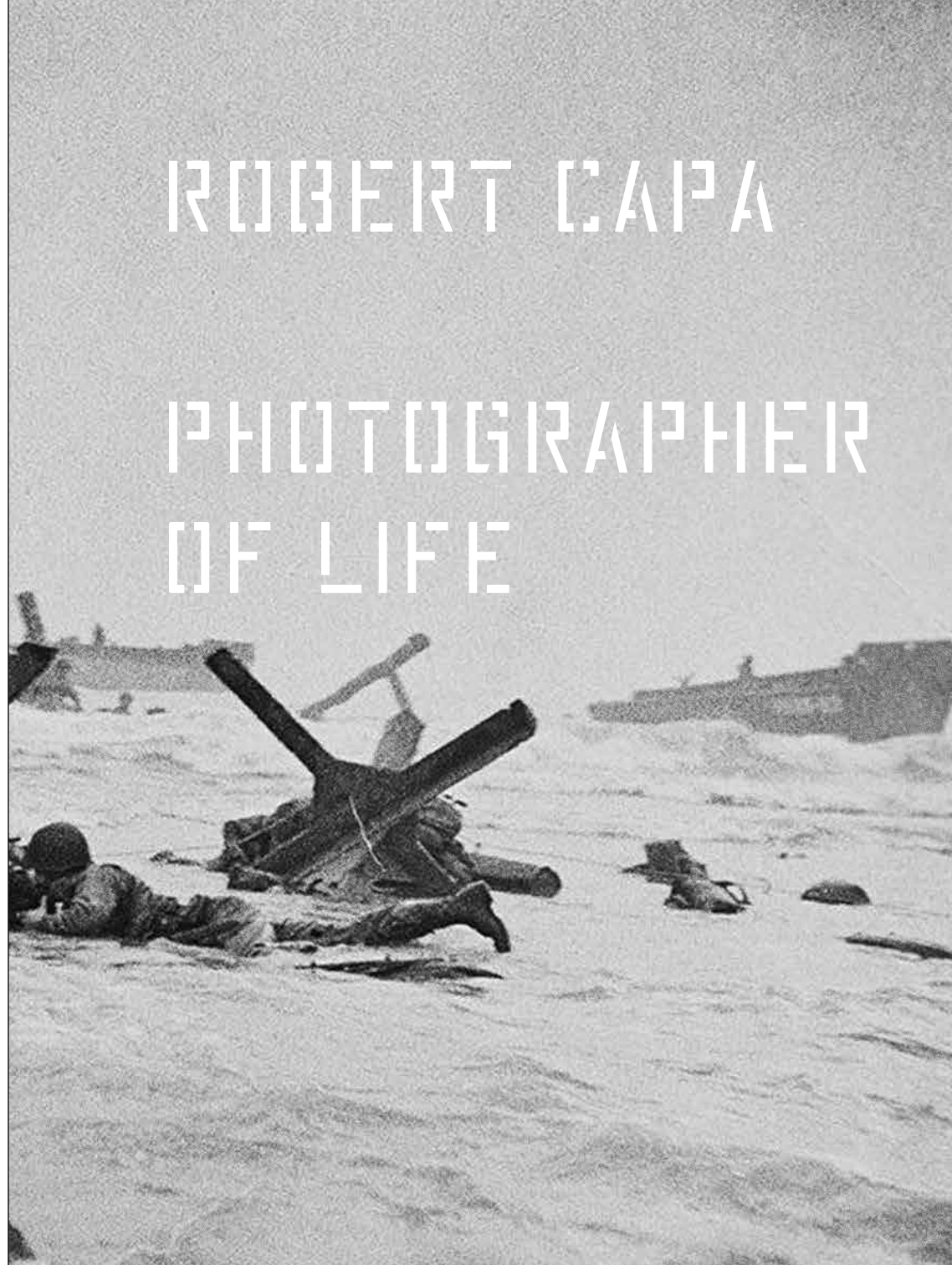
Capa based himself in Paris but throughout his short life moved between countries and continents and from one war to the next. On 25 May 1954, while documenting the French colonialists waging war against Vietnamese guerrilla forces in Indochina, Capa was killed when he stepped on a landmine. He was 41 years old, and his death reflected his motto: “If your photographs aren’t good enough, you’re not close enough.”

The dichotomy that drove him, as a pacifist war photographer, is manifested in his war photographs. They do not commemorate battlefields or heroic combat, but rather the margins of war: a solitary soldier or a small group of fighters. The warmth and humanity radiating from the photographs inspire a range of feelings in the viewer, from pain to joy. Capa’s photographs became an outcry against war and its consequences, against oppression and injustice. In an interview published in the Israeli daily *Al HaMishmar* on 21 June 1948, Capa explained: “War interests me, but I cannot bear to see blood. I just cannot. Throughout my career I never photographed a corpse. I only photograph living souls or, to

ROBERT CAPA

PHOTOGRAPHER
OF LIFE

American troops landing on D-day,
Omaha Beach, Normandy, June 1944

ROBERT CAPA

PHOTOGRAPHER OF LIFE

